

Heinolan ja Orimattilan kaupunkien yhteinen kotoutumisohjelma 1.1.2026 alkaen

Sisällys

Heinolan ja Orimattilan kaupunkien yhteinen kotoutumisohjelma 1.1.2026 alkaen	1
1. Johdanto	2
2. Kunnan maahanmuuttoprofiili	2
a) Maahanmuuttajien taustatiedot ja tarpeiden kartoitus.....	2
3. Kotoutumistyön tavoitteet ja monialainen yhteistyö	3
4. Kotoutumista tukevat toimenpiteet	4
a) Ohjaus ja neuvonta	4
b) Palvelutarpeen ja osaamisen arviointi sekä kotoutumissuunnitelman laadinta.....	4
c) Kotoutumiskoulutus	5
d) Yhteiskuntaorientaatio.....	5
e) Osallisuus	5
f) Työllistymisen tukeminen.....	6
5. Seuranta ja arviointi.....	7
6. Tiedottaminen ja viestintä	7
7. Resurssit ja rahoitus.....	8

1. Johdanto

Kotoutumisohjelma on Heinolan ja Orimattilan kaupunkien yhteistyössä laatima ohjelma. Tämä ohjelma päivitetään ajantasaiseksi vastaamaan Heinolan ja Orimattilan kaupunkien kotoutumisen nykytilannetta 1.1.2026 alkaen.

Kotoutumisohjelma on laadittu yhteistyössä Päijät-Hämeen Liiton vetämän maakunnallisen työryhmän kanssa, jossa on ollut kuntien, hyvinvointialueen, Hämeen ELY-keskuksen ja Päijät-Hämeen työllisyysalueen edustajia.

Kotoutumisohjelman tavoitteena on edistää maahanmuuttajien kotoutumista ja osallisuutta yhteiskunnassa. Ohjelma on laadittu työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) kotoutumisen tarkistuslistan pohjalta, joka määrittelee perusvaatimukset ja suositukset tehokkaalle kotoutumisohjelmalle.

[Kotoutumisohjelma](#) on kunnan järjestämä kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuus.

Kotoutumisohjelman palveluiden tavoitteena on edistää maahanmuuttajan kotoutumista, työllisyyttä tai yrittäjyyttä, osaamista ja työelämävalmiuksia. Kotoutumisohjelma tukee myös yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutumista sekä terveyttä ja hyvinvointia. Kotoutumisohjelman sisältämät palvelut tukevat arjen kansalaistaitoja sekä osallistumista järjestötoimintaan ja muuhun yhteiskunnalliseen toimintaan.

2. Kunnan maahanmuuttoprofiili

a) Maahanmuuttajien taustatiedot ja tarpeiden kartoitus

Tieto kaupunkien maahanmuuttajaprofileista auttaa kohdentamaan kunnan kotoutumispalvelut ja resurssit oikein.

Vieraskielisten eli muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvien määrät olivat 31.12.2024 (tuorein tilasto):

Heinola 988 (5,5% kunnan asukasluvusta)

Orimattila 726 (4,6% kunnan asukasluvusta)

Eniten kansalaisia on seuraavista maista: Venäjä, Viro, Ukraina, Thaimaa, Syyria, Afganistan ja Filippiinit.

Heinola vastaanottaa 15 kiintiöpakolaista vuosittain. Orimattila luopui pakolaiskiintiöstä 1.1.2024 alkaen. Syyskuun 2025 lopussa kunnissa oli tilapäisen suojelun oleskeluluvalla kuntapaikan rekisteröineitä seuraavasti: Heinolassa 42 henkilöä ja Orimattilassa 155 henkilöä. Orimattilan suurta määrää selittää Orimattilassa toimiva Kotokunnan vastaanottokeskus, jonka asukkaista moni on rekisteröinyt kotikunnan.

Muut vieraskieliset ovat muita kuin pakolaistaustaisia ja heidän taustaansa ei tilastoissa ole tarkemmin määriteltä.

Kunnan kotoutumispalvelut on suunnattu kaikille maahanmuuttajataustaisille kunnan asukkaille. On hyvä huomioida, että kaikki maahanmuuttajataustaiset eivät kuitenkaan ole automaattisesti kotoutumispalvelujen asiakkuudessa, vaan niihin ohjaudutaan aina tarvittaessa joko itse tai esimerkiksi yhteistyötahon ohjaamana.

3. Kotoutumistyön tavoitteet ja monialainen yhteistyö

Kotoutumistyön tavoitteena on edistää kaksisuuntaista kotoutumista paikkakunnalla. Kotoutumispalvelut tukevat maahanmuuttajaa sopeutumaan uuteen kotimaahan ja auttavat uusien asioiden opettelussa:

- arjen taidot ja itsenäisyys
- kielen oppiminen
- osallisuus työn, opiskelun tai vapaa-ajan toiminnan kautta.

Lisäksi kotoutumispalvelut edistävät yhteiskunnan vastaanottavuutta, johon kuuluvat yhteiskunnassa esiintyvät:

- asenteet, ennakkoluulot ja kohtaaminen
- osallisuutta mahdollistavat toimenpiteet
- hyvät väestösuhteet.

Kunnalla on kokonaisvastuu kotoutumisen palvelujen järjestämisestä. Kotoutumispalvelut sisältävät sekä asiakasohjausta että laajempaa hallinnollista työtä kotoutumisen asioissa. Kotoutumispalvelujen suunnitteluun ja toteutukseen osallistuu aina useampi taho ja verkostot ovat laajoja. Yhteistyötä tehdään kunnan eri toimialojen, paikallisten viranomaisten, kolmannen sektorin, oppilaitosten ja hyvinvointialueen kanssa. Nämä palvelut koostuvat mm. kotoutumiskoulutuksesta, työvoimapalveluista, sosiaali- ja terveyspalveluista, vapaaehtoistyön eri muodoista sekä viranomaisyhteistyöstä esim. Hämeen ELY-keskuksen ja ulkomaalaispoliisin kanssa.

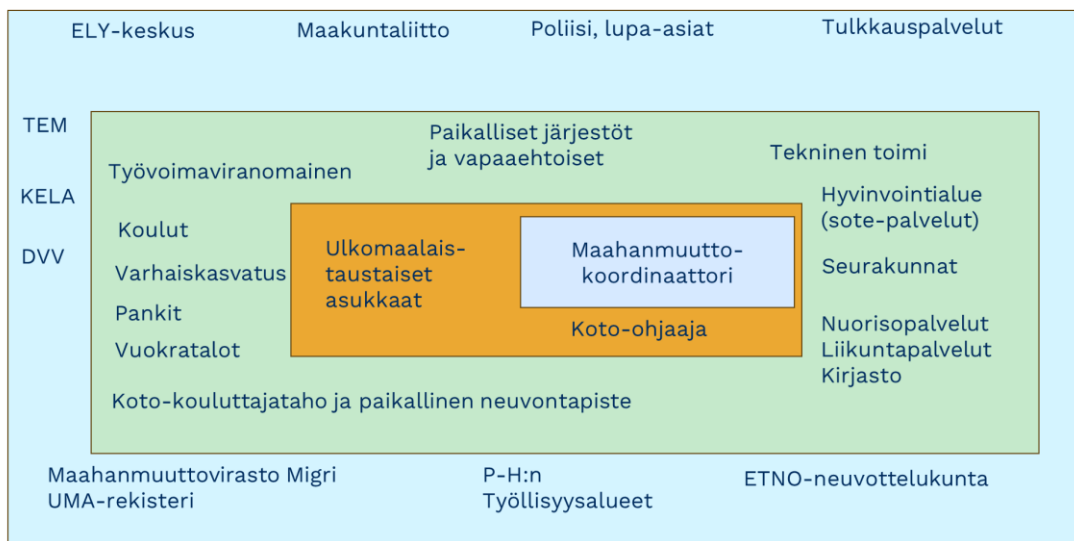
Palvelut pyritään suunnittelemaan aina henkilökohtaisesti asiakkaan tarpeet huomioiden. Asiakasta avustetaan tarvittaessa henkilökohtaisesti esim. asioimaan eri oppilaitoksissa, kunnan muissa toimipisteissä, KELA:ssa tai järjestöissä. Kotoutumisen onnistumisen kannalta on tärkeää, että asiakas kohdataan henkilökohtaisesti ja häntä pyritään ohjaamaan yhden luukun periaatteella laaja-alaisesti. Sujuva yhteistyö ja verkostojen tuttuus mahdollistaa tarvittaessa mutkattoman ja sujuvan ohjauksen toisen palvelun piiriin.

Heinolan ja Orimattilan kaupungeissa toimii yhteinen maahanmuuttokoordinaattori, joka huolehtii palvelujen toimivuudesta kotoutujille ja eri verkostojen välisestä yhteistyöstä. Kotoutuminen pyritään jatkossa näkemään entistä enemmän poikkihallinnollisena tavoitteena ja arvona. Tätä edistää mm. eri toimialojen yhteensulautuminen ja kuntien sisäiset kotoutumisen edistämisen työryhmät.

Maahanmuuttokoordinaattori osallistuu myös laajempiin maa- ja valtakunnallisiin yhteistyöverkostoihin ja alueellisten kotoutumispalvelujen kehittämiseen. Tiedonvaihto eri palveluntarjoajien välillä on sujuvaa ja yhteistyötä rakennetaan paikallisissa maahanmuuttotyön ja kotoutumisen verkostoissa.

Orimattilan kaupunki ostaa vielä kevääseen 2026 asti palvelua International House Lahdelta (IH Lahti), jonka palveluihin kuuluu mm. asiakasohjausta, yhteiskuntaorientaation kursseja, maakunnallista yhteistyötä sekä kotoutumisen kehittämistä alueellisesti. Orimattilan kaupunki on kuitenkin päättänyt lopettaa yhteistyösopimuksen International House Lahden kanssa kevääseen 2026.

Kotoutumisen verkstokartta

4. Kotoutumista tukevat toimenpiteet

a) Ohjaus ja neuvonta

Kunnan on tarjottava kotoutujille matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluita. Heinolassa ja Orimattilassa toimii yhteinen maahanmuuttokoordinaattori, jonka palvelut on suunnattu kaikille vieraskielisille kunnissa taikka muille kotoutumisasioista kiinnostuneille/ohjausta tarvitseville. Heinolassa maahanmuuttokoordinaattorin työparina toimii kotoutumisohjaaja, joka vastaa arjen tuesta ja matalan kynnyksen ohjauksesta ja neuvonnasta maahanmuuttajille. Ohjauskäynnit tapahtuvat pääsääntöisesti ajanvarauksella sekä Heinolassa päivistyspalveluna paikallisen kotoutumiskoulutuksen ja valmistavan opetuksen tiloissa kerran viikossa.

b) Palvelutarpeen ja osaamisen arviointi sekä kotoutumissuunnitelman laadinta

Kunnan kotoutumispalvelujen virkasuhteessa oleva työntekijä laatii palvelutarpeen arvioinnit ja niiden pohjalta kotoutumissuunnitelmat niille palveluihin ohjautuville aikuisille maahanmuuttajataustaisille asiakkaille, jotka eivät ole työllisyysalueen asiakkaina. Usein aikuisen kotoutumissuunnitelmaan sisällytetään myös perheen alaikäisten lasten kotoutumisen tavoitteita, esimerkiksi harrastukseen ohjautumista. Työvoimapalvelut vastaavat uusien työttömien työnhakijoiden palvelutarpeen arvioinnista ja kotoutumissuunnitelman laadinnasta. Tarvittaessa ne tehdään monialaisesti yhteistyössä kunnan kotoutumispalvelujen ja/tai hyvinvointialueen kanssa. Työllisyysalueella on nimetyt vastinparit kunnan kotoutumisen työntekijälle, jolla varmistetaan sujuva yhteistyö.

Kunnassa tehtävät kotoutumissuunnitelmat laaditaan KotoAJ- kotoutumisen asiakastietojärjestelmään.

c) Kotoutumiskoulutus

Maahanmuuttajille järjestetään kotoutumiskoulutusta ja räätälöityjä kielikursseja eri taitotasoille. Kotoutumiskoulutus sisältää kieli- ja kulttuuriopintoja sekä työhöntutustumisjaksoja ja työharjoitteluita. Lisäksi tarjotaan tietoa jatko-opinnoista ja niihin hakeutumisesta, jotka parantavat vieraskielisten mahdollisuuksia päästä työmarkkinoille tai edistävät heidän työelämävalmiuksiaan. Kotoutumispolkuja on pystytty räätälöimään asiakkaan tarpeiden mukaisesti yhdistämällä perinteistä kielen opetusta ja työharjoitteluita/-kokeiluja. Ohjautuminen kotoutumiskoulutukseen on toiminut hyvin ja kunnan kotoutumispalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä kotoutumiskoulutuksen järjestäjätahon kanssa.

Kotoutumiskoulutuksen päätteeksi toteutetaan kielitaidon päättötestaus.

Kotoutumiskoulutusta alueella järjestävät seuraavat tahot:

Heinolassa: Jyränkölän Setlementti

Orimattilassa: Koulutuskeskus Salpaus

d) Yhteiskuntaorientaatio

Yhteiskuntaorientaation järjestäminen tuli kuntien lakisääteiseksi vastuuksi vuoden 2025 alusta alkaen. Sen järjestämiseksi on etsitty yhteisiä ratkaisuja eri yhteistyötahojen kanssa.

Yhteiskuntaorientaation on vähintään sisällettävä tietoa Suomessa asumisesta, elämisestä ja työskentelemisestä, suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta sekä yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista. Yhteiskuntaorientaatiolla on tarkoitus vahvistaa kotoutuja-asiakkaan arjen kansalaistaitoja ja osallisuutta, ymmärrystä suomalaisesta yhteiskunnasta, työelämästä sekä omista oikeuksista ja velvollisuuksista.

Heinolassa Jyränkölän Setlementti on toteuttanut keväällä 2025 yhteiskuntaorientaation pilottijaksoja. Piloteista on saatu positiivisia tuloksia ja kehitetty pysyvämpiä malleja jatkoa ajatellen. Jyränkölän Setlementti ja Heinolan kaupunki ovat syksyllä 2025 hakeneet EU-rahoitteista hankeavustusta yhteiskuntaorientaation mallin kehittämisen ja varhaisen kotoutumisen tuen hankkeeseen. Heinolan kaupunki on hankkeessa osarahoittajana. Hankkeeseen/orientaatioon on tarkoitus ohjata etenkin niitä maahanmuuttajia, jotka vielä odottavat kotoutumiskoulutuksensa alkua tai jotka muuten hyötyisivät yhteiskuntaorientaatiosta.

Orimattilassa on keväällä 2025 järjestetty ukrainankielinen yhteiskuntaorientaation pilottijakso Päijät-Hämeen työllisyysalueen vetämänä. Pilotille on suunniteltu jatkoa. Toisaalta Orimattilan kaupunki ostaa vielä kevääseen 2026 asti palvelua International House Lahdelta (IH Lahti), jonka palveluihin kuuluu myös yhteiskuntaorientaation kursseja. Orimattilan asiakkaita onkin ohjattu näille kursseille.

e) Osallisuus

Kotoutumispalveluissa pyritään vahvistamaan maahanmuuttajien osallisuutta monin eri tavoin. Tärkeimpänä viestinä pyritään vaikuttamaan siihen, ettei erikseen järjestettäisi maahanmuuttajille omaa osallisuutta mahdollistavaa toimintaa vaan, että maahanmuuttajat voisivat osallistua mihin tahansa toimintaan ja kokea itsensä osalliseksi siinä missä muutkin kuntalaiset. Toimintaan mukaan pääsemiseen ja osallisuuden tunteen kokemiseen vaikuttavat mm. muun ryhmän vastaanottavuus ja asenteet. Kotoutumistyössä pyrimmekin hyvien väestösuhteiden edistämiseen eli eri kuntalaisryhmien vastaanottavuuden lisääntymiseen. Maahanmuuttokoordinaattori on pysyvästi asiantuntijana Hämeen

Etnisten Suhteiden Neuvottelukunnassa (ETNO). ETNO pyrkii toiminnallaan eriarvoisuuden vähentämiseen ja väestösuhteiden edistämiseen sekä valtakunnallisesti ja alueellisesti.

Kotoutumispalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä paikallisjärjestöjen ja vapaaehtoisverkoston kanssa. Kolmas sektori järjestää paljon toimintaa, johon maahanmuuttajataustaisia ohjataan aktiivisesti. Lisäksi maahanmuuttajien mukaan saamista itse vapaaehtoisiksi tuetaan. Yhteistyötä eri kolmannen sektorin toimijoiden ja seurakunnan kanssa vahvistetaan mm. paikallisissa maahanmuuttotyön verkostoissa, jotka kokoontuvat neljä kertaa vuodessa. Kotoutumispalvelut ovat osallistuneet myös yhteisten tapahtumien toteutukseen, joissa kohderyhmänä ovat olleet maahanmuuttajataustaiset henkilöt.

Kotoutumispalvelut ohjaavat eri-ikäisiä asiakkaita harrastustoiminnan pariin ja niihin ilmoittautumisissa autetaan.

Päijät-Hämeen alueella toimii muutama maahanmuuttajayhdistys, joiden kanssa tarvittaessa asioidaan mm. uusien perheiden arjen tukemiseen ja verkostojen löytymiseen liittyvissä kysymyksissä.

f) Työllistymisen tukeminen

Alueen työvoimapalvelut eli Päijät-Hämeen työllisyysalue vastaa maahanmuuttajataustaisten työttömien työnhakijoiden kotoutumissuunnitelmien laadinnasta ja työhönvalmennuksesta, jotka auttavat maahanmuuttajia löytämään työtä ja sopeutumaan työyhteisöön. Työllisyysalue järjestää yhteistyössä yritysten ja kuntien kanssa työkokeilu- ja harjoittelupaikkoja maahanmuuttajille.

Muiden kuin työttömien työnhakija-asiakkaiden työllistymistä tuetaan kunnan kotoutumispalvelujen ja työllisyyspalvelujen yhteistyönä. Heinolassa asiakkaita on ohjattu esimerkiksi työpajatoiminnan piiriin. Orimattilaan on haettu syksyllä 2025 EU-rahoitteista hanketta, jonka kohderyhmänä ovat erityisesti heikosti työllistyvät maahanmuuttajataustaiset naiset. Hankkeen tavoitteena on tarjota yksilöityjä polkuja työelämään esim. räätälöityjen työkokeilujen kautta sekä työelämävalmiuksien ja -taitojen opettelua. Työllistymisen tukemiseksi hyödynnetään alueella toimivien järjestöjen ja oppilaitosten toimintaa.

Päijät-Hämeen alueella toimii useita muita maahanmuuttajien työllistymistä tukevia ja kansainväliseen rekrytointiin liittyviä hankkeita/projekteja. Maahanmuuttokoordinaattori on toiminut erilaisten hankkeiden ohjausryhmissä. Yhteistyötä tehdään paljon myös paikallisten oppilaitosten kanssa. Näin tuetaan myös maahanmuuttaja-asiakkaiden jatko-opintoihin ohjautumista ja tiedonvälitystä palveluista.

Ajantasaisessa tiedonvaihdossa työllistymisen, kielen oppimisen ja osaamisen kartoittamisen mahdollisuuksista hyödynnetään mm. [Osaamisenpaikka.fi](https://osaamisenpaikka.fi) – sivustoa sekä [Ossi-portaalia](#).

5. Seuranta ja arviointi

Kotoutumisohjelman ja kotoutumistyön toteutumista seurataan Heinolan ja Orimattilan kaupunkien kotoutumistyön vuosikatsausten yhteydessä sekä hyvinvointisuunnitelmia laadittaessa.

Kotoutumisohjelman maakunnallinen valmistelutyöryhmä jatkaa yhteisiä tapaamisia, joissa seurataan kotoutumisohjelman toteutumista ja jaetaan tietoa käyttökelpoisista toimintamalleista, joita voisi hyödyntää.

Arviointi perustuu Kuntaliiton vaikuttavuuden arvioinnin mittareihin, joita ovat:

Hyvinvointi

- Osallisuuden kokemukset
- Turvallinen ja hyväksyvä ympäristö asua
- Merkityksellisyyden kokeminen

Kaupunki/kunta

- Työllisyyden ja elinvoimaisuuden kasvu
- Kansainvälistyminen
- Hyvinvoiva kaupunki

Palveluiden saatavuus ja laatu

- Helposti saavutettavat palvelut
- Korkea asiakastyytyväisyys
- Ammattitaitoinen ja kohdennettu palvelu

Toiminta ja talous

- Monialaisen verkoston vahvistuminen ja yhteistyön paraneminen
- Työhön ja koulutukseen pääsyn helpottaminen ja tuki
- Työttömyydestä ja syrjäytymisestä johtuvien kustannusten lasku

6. Tiedottaminen ja viestintä

Kotoutumisohjelmat tallennetaan kuntien internetsivuille. Kotoutuminen sisällytetään myös osaksi kuntien hyvinvointisuunnitelmaa.

Tiedotamme kotoutumisohjelmasta ja sen tarjoamista palveluista selkeästi ja helposti saatavilla olevilla materiaaleilla vähintään englanniksi ja suomeksi.

7. Resurssit ja rahoitus

Ohjelman toteuttaminen vaatii riittävät resurssit ja rahoituksen. Tämä sisältää henkilöstöresurssit, koulutusmateriaalit, tilat ja muut tarvittavat välineet. Rahoituslähteenä on ensisijaisesti kaupungin budjetti, jota täydentävät mahdolliset muualta, kuten valtiolta saatu rahoitus. Resurssikysymykset huomioidaan kunnan talousarviomenettelyn mukaisesti. Näiden linjausten pohjalta kunnan kotoutumisohjelma tarjoaa kattavan ja hyvin suunnitellun polun maahanmuuttajien kotoutumisen tukemiseksi. Tämä parantaa maahanmuuttajien mahdollisuuksia menestyä ja integroitua kaupunkiin ja alueelle tehokkaasti.

Kotoutumisohjelma on laadittu: 22.10.2025

Kotoutumisohjelman yhteyshenkilö

Maahanmuuttokoordinaattori Marianna Kemppi
marianna.kemppi@heinola.fi, +358 444694372

Lähteet:

- [TEM: Koto24 Kotoutumisohjelma Tarkistuslista](#)

- Työ- ja elinkeinoministeriön ohjemateriaali kotoutumisen järjestämisestä 【19】 【20】 【21】

- Kuntaliiton Koto24 -info: [Koto2024-suomi.pdf \(kuntaliitto.fi\)](#)